

Sygn. akt XXI Pa 531/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 grudnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXI Wydział Pracy w składzie:

Przewodniczący: SSO Anita Górecka	
Sędziowie: SO Bożena Rzewuska SO Monika Sawa (spr.)	
Protokolant: st. sekr. sąd. Marlena Skonieczna	

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 listopada 2017 r. w Warszawie

sprawy z powództwa M. K.

przeciwko Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W.

o przywrócenie do pracy, ustalenie trwania stosunku pracy, wynagrodzenie, wyrównanie trzynastej pensji

na skutek apelacji wniesionej przez powódkę

od wyroku Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie

z dnia 2 czerwca 2017 roku sygn. akt VII P 351/16

1. oddala apelację;

2. zasądza od M. K. na rzecz Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej, a w pozostałym zakresie odstępuje od obciążenia M. K. tymi kosztami.

Sygn.akt. XXI Pa 531/17

UZASADNIENIE

Powódka M. K. w pozwie skierowanym przeciwko Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W. wniosła o przywrócenie do pracy oraz wynagrodzenie za miesiące od czerwca 2016 r. do końca maja 2017 r., po 5.110 zł za każdy miesiąc, z dodatkiem za każdy z tych miesięcy za wieloletnią pracę, wynagrodzenie z tytułu trzynastej pensji za 2016 r., w związku z pozostawaniem w zatrudnieniu ze stroną pozwaną po 31 maja 2016 r. i odsetki ustawowe, gdyż zdaniem powódki jej stosunek pracy ze stroną pozwaną nie przestał istnieć.

Powódka wniosła o kwotę ok. 2.000 zł tytułem uzupełnienia trzynastej pensji za 2016 r. (stanowisko na rozprawie 2 czerwca 2017 r.). Nadto powódka wniosła o ustalenie stosunku pracy po 31 maja 2016 r. na zasadzie art. 82-88 k.c. w zw. z art. 300 k.p.

Pozwana Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W. i jej pełnomocnik w osobie radcy prawnego wnosili o oddalenie powództwa w całości z zasądzeniem kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrokiem z dnia 2 czerwca 2017 r. Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych powództwo oddalił, oddalił wniosek strony 7 grudnia 2017 r. o zasądzenie od powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, wydatki w sprawie przejął na rachunek Skarbu Państwa.

Sąd Rejonowy ustalił, że powódka była zatrudniona przez stronę pozwaną od 23 lutego 2004 r. na czas nieokreślony, na stanowisku głównego specjalisty, z ostatnim miesięcznym wynagrodzeniem w kwocie (...) zł. Prezes strony pozwanej i powódka podpisali 26 lutego 2016 r. rozwiązanie umowy o pracę na mocy porozumienia stron w którym zgodnie oświadczyli, że rozwiązują umowę o pracę na mocy porozumienia stron z dniem 31 maja 2016 r. na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunku pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, z wypłatą dla powódki odprawy pieniężnej w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia. W myśl tego porozumienia powódka od 30 marca 2016 r. do 31 maja 2016 r. została zwolniona z obowiązku świadczenia pracy. Po podpisaniu tego porozumienia powódka złożyła 1 marca 2016 r. stronie pozwanej pismo z 26 lutego 2016 r. w którym zakwestionowała to porozumienie i stwierdziła, że na zasadzie art. 84 § 1 k.c. uchyła się od skutków prawnych swego oświadczenia woli odnośnie tego porozumienia.

W piśmie tym powódka wskazała, że nie informowano jej o konsekwencjach prawnych rozwiązania umowy o pracę za porozumieniem stron, a pośpieszne działanie skutkowało wadą oświadczenia jej woli i nie pouczono jej o drodze odwoławczej. Nadto wskazywała, że w dniu podpisania porozumienia zgłaszała złe samopoczucie i ograniczenie percepcji, a pracodawca działał z zaskoczenia z naruszeniem art. 38 § 1 k.p.

Sąd Rejonowy uznał, że powódka nie uchyliła się skutecznie od skutków prawnych swojego porozumienia ze stroną pozwaną z 26 lutego 2016 r., gdyż nie istniały przesłanki w tym zakresie, zaś powódka zawierając to porozumienie działała świadomie i swobodnie i nie pod wpływem błędu lub groźby i nie pod wpływem podstępów. Powódka działała bez jakichkolwiek zaburzeń psychicznych wyłączających świadomość w podejmowaniu decyzji, wyrażaniu woli i rozumieniu sytuacji. Stosunek pracy stron rozwiązał się skutecznie 31 maja 2016 r. i nie był kontynuowany.

Sąd wskazał, że ustaleń dokonał na podstawie: akt osobowych powódki, załączników do pozwu, załączników do pism procesowych powódki z dnia: 17 marca 2016 r., 25 kwietnia 2016 r. z dnia 7 lipca 2016 r., 26 września 2016 r., załączników do odpowiedzi na pozew, wykazu pracowników, zeznań świadków: M. T., A. S. (1), W. K., W. S., opinii sądowo-psychiatrycznej z dnia 18 listopada 2016 r. i jej uzupełnienia.

Sąd Rejonowy wskazał, że powódka nie udowodniła, w myśl art. 6 k.c. w zw. z art. 300 k.p., aby były jakiegokolwiek przesłanki do uznania, że mogła się skutecznie uchylić od skutków prawnych swojego oświadczenia woli z 26 lutego 2016 r., odnośnie rozwiązania umowy o pracę na mocy porozumienia stron. Cały zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie potwierdza aby w świetle art. 82-87 k.c. istniały wady oświadczenia woli po stronie powódki przy zawieraniu tego porozumienia, aby powódka działała pod wpływem błędu lub podstępów bądź też groźby. Sąd Rejonowy podniósł, że z opinii sądowo-psychiatrycznej wynikało, że powódka działała bez jakichkolwiek zaburzeń psychicznych wyłączających świadomość w podejmowaniu decyzji, wyrażaniu woli i rozumieniu sytuacji. Zdaniem Sądu skoro powódka nie uchyliła się od skutków prawnych swojego oświadczenia woli, to stosunek pracy zakończył się 31 maja 2016 r. Tym samym w ocenie Sądu Rejonowego brak było podstaw do uwzględnienia jakichkolwiek roszczeń powódki w tej sprawie i podlegały one oddaleniu.

Mając na uwadze sytuację życiowo-finansową powódki Sąd na podstawie art 102 k.p.c. orzekł jak w pkt. 2 wyroku

Apelację od powyższego wyroku złożyła powódka zaskarżając go w części oddalającej powództwo oraz wnosząc o zmianę wyroku i uwzględnienie powództwa w całości tj. o przywrócenie do pracy, ustalenie stosunku pracy, wynagrodzenie, wyrównanie trzynastej pensji, wyznaczenie innego biegłego, ponowne przesłuchanie świadka W. S. na

okoliczność atmosfery i stosunków panujących u pozwanego oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono naruszenie przepisów prawa materialnego oraz procesowego, a mianowicie:

- pominięcie innych istotnych powodów niżli stan zdrowia powódki, które miały wpływ na błędną decyzję powódki - przez złą subsumcję Sąd wydał niesłuszny wyrok,
- pominięcie dowodu z opinii innego biegłego, o którego wniosowała powódka - Sąd I instancji nie wyznaczył innego biegłego mimo wniosku powódki, oparł się tylko na opinii zakwestionowanej przez powódkę,
- dopuszczenie dowodu z zeznań niewiarygodnych świadków powołanych przez pozwanego,
- pominięcie dowodu z przesłuchania strony pozwanej, co wg powódki stanowi poważne uchybienie,
- zawężenie zakresu przesłuchania świadka wskazanego przez powódkę do pytań niekorzystnych dla powódki.

W uzasadnieniu wyroku powódka podniosła, że stanowisko Sądu Rejonowego jest błędne. Uchybienia Sądu doprowadziły do wyroku niekorzystnego dla powódki. Wskazała, że wyrok oparty został na podstawie akt osobowych, innych akt sprawy, zeznań świadków, opinii sądowno - psychiatrycznej biegłego lekarza I. T. z dnia 18 listopada 2016 r. oraz uzupełnienia do tej opinii z dnia 3 kwietnia 2017 r. dokonanego przez tego samego lekarza bez ponownego zbadania powódki. Powódka stwierdziła, że podważa wiarygodność tych dowodów.

Powódka wskazała, że nie zgadza się z twierdzeniem Sądu, że jej stan zdrowia nie miał wpływu na wadę oświadczenia woli w dniu 26 lutego 2016 r. Powódka zgłosiła pozwanemu swój zły stan zdrowia w dniu podpisania błędnego porozumienia stron, spotkanie winno być odłożone w czasie. Dzień 26 lutego 2016 r. został uznany przez lekarza prowadzącego leczenie powódki oraz przez pozwanego za dzień chorobowy. Powódka została zwolniona ze stosunku pracy podczas trwania zwolnienia lekarskiego. Powódka w ustawowym trybie wystosowała pismo do pozwanego zawiadamiając go o uchyleniu się od skutków prawnych niekorzystnego dla niej porozumienia. Powódka podniosła, że nie zgadza się z wynikami badania dokonanymi przez lekarza I. T. w dniu 18 listopada 2016 r. Wniosła do Sądu zastrzeżenia do wyników opinii biegłego sądowego. Wniosła także o diagnozę innego biegłego wyznaczonego przez Sąd. Sąd pominął wniosek powódki i nie wyznaczył innego biegłego. Oparł się na opinii jednego biegłego, który dokonał błędnej diagnozy. Powódka stwierdziła, że działała w istotnym błędzie.

Nadto powódka wskazała, że pozwany działał z zaskoczenia i podstępnie. Pracodawca winien w jej ocenie umożliwić zwalnianemu pracownikowi wybór sposobu zwolnienia. Pracodawca, jeśli zdecyduje się zapewnić zwalnianemu pracownikowi możliwość wyboru sposobu zwolnienia, może dokonać wypowiedzenia umowy o pracę i jednocześnie przedstawić pracownikowi projekt porozumienia stron dotyczący zakończenia stosunku pracy. Pracownik ma prawo do przemyślenia swej decyzji co do sposobu zakończenia stosunku pracy. Pracodawca nie powinien więc przymuszać zwalnianego pracownika do natychmiastowego podjęcia decyzji. W przypadku powódki nie było żadnych oznak przepowiadających wypowiedzenie stosunku pracy, tym bardziej porozumienia stron. Pozwany nie przedstawił projektu porozumienia stron, co świadczy o złych intencjach i podstępie. Zagroził powódce, że jeśli nie podpisze dokumentów, to efekt spotkania będzie skutkował jakby podpisała. Na dowód tego straszył wystawieniem trzech świadków, co potem rzeczywiście zrealizował podczas rozprawy w sądzie. Powódka będąc w złym stanie zdrowia, celowo straszona i wprowadzona w błąd, podpisała niekorzystny dla niej dokument.

Powódka podniosła, że pracodawca, aby rozwiązać umowę o pracę, musi wręczyć wypowiedzenie. Natomiast w przypadku, gdy pracownik po kilku dniach od otrzymania wypowiedzenia umowy o pracę, zgodzi się na zaproponowane mu porozumienie stron, złożone wypowiedzenie można za jego zgodą cofnąć i jednocześnie podpisać tekst porozumienia rozwiązującego umowę o pracę. Pośpiech celowo wprowadzony przez pozwanego naraził powódkę na błąd.

W ocenie powódki działała ona pod wpływem błędu nie tylko ze względu na stan zdrowia. Błąd jakiemu uległa był wynikiem wyżej opisanego podstępu i dezinformacji. Gdyby pozwany działał zgodnie z Kodeksem pracy, zaczekałby na akceptację przyjęcia projektu porozumienia. Powódka w żadnym razie nie wyraziła zgodnego oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę na mocy porozumienia. Porozumienie z dnia 26 lutego 2016 r. nie jest zgodnym porozumieniem dwóch stron. Jest dokumentem jednostronnym podsuniętym przez pozwanego do podpisania powódce w niekorzystnych dla niej okolicznościach, z mocy prawa, nieważnym.

W ocenie powódki Sąd I instancji oparł się na błędnych dowodach, przez co wadliwie zinterpretował stan faktyczny.

Powódka podniosła, że podważa wiarygodność dowodów mających wpływ na zaskarżone orzeczenie Sądu I instancji gdyż:

- biegły wyznaczony przez Sąd I instancji swoją opinię oparł na fakcie, iż powódka nie była hospitalizowana, przez co jej roszczenia są nieuzasadnione. Powódka nie zgadza się z powyższą opinią i wniosła o innego biegłego.
- Sąd I instancji przesłuchał świadków pozwanego, którzy są niewiarygodni ponieważ są stroną. M. T., A. S. (2), W. K. - reprezentują stronę pozwaną, nie powinni być w ocenie Sądu przesłuchiwani w charakterze świadków albowiem nie są obiektywni.
- Sąd I instancji nie przesłuchał pozwanego, co stanowi zdaniem strony powodowej poważne uchybienie mające wpływ na orzeczenie.
- Sąd I instancji tendencyjnie przesłuchał świadka powódki, W. S. zawężając zakres pytań do niekorzystnych dla powódki. Strona powodowa wniosła o ponowne przesłuchanie tego świadka.

Powódka powołała się na art. 24 Konstytucji i wskazała, że strona powodowa przejawiała i przejawia gotowość do podjęcia pracy u pozwanego na tym samym lub podobnym stanowisku i ta wola lojalnego pracownika powinna być respektowana.

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o oddalenie apelacji powódki w całości oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXI Wydział Prazy, zważył co następuje:

Apelacja jest nieuzasadniona.

W ocenie Sądu Okręgowego wyrok Sądu I instancji jest prawidłowy. Sąd odwoławczy podzielił ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i przyjmuje je za własne. Sąd odwoławczy aprobuje również ocenę prawną przedstawiłą w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. W okolicznościach sprawy nie występują jakiegokolwiek przesłanki mogące wyrok ten wzruszyć, a w szczególności te, które Sąd odwoławczy bierze pod uwagę z urzędu (art. 378 § 1 k.p.c.).

Na podstawie art. 381 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił wnioski zgłoszone w apelacji o dopuszczenie kolejnego dowodu z opinii uzupełniającej oraz ponowne przesłuchanie świadka W. S.. Odnosnie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego sądowego, wskazać należy, że w toku postępowania przed Sądem I instancji Sąd dowód z opinii biegłego z zakresu psychiatrii na okoliczność, czy stan zdrowia powódki w dacie 26 lutego 2016 r. i w kolejnych dniach (ewentualnie od kiedy) wyłączał możliwość świadomego podejmowania przez nią decyzji i rozumienia sytuacji, a jeśli tak to jakie czynniki to powodowały. W złożonej opinii biegła stwierdziła brak przesłanek świadczących o tym, aby stan zdrowia powódki w dacie 26 lutego 2016 r. wyłączał możliwość świadomego podejmowania przez nią decyzji. Sąd następnie dopuścił dowód z opinii uzupełniającej uwzględniając zastrzeżenia powódki wyrażone w piśmie z dnia 17 lutego 2017 r. (data wpływu) a biegła tę opinię uzupełniającą złożyła (k. 177 – 178). Podnieść należy, że samo niezadowolenie strony z ekspertyzy biegłego sądowego, nie stanowi podstawy do dopuszczenia dowodu z opinii

kolejnego specjalisty. Również samo przypuszczenie strony, że kolejna opinia będzie dla niej korzystna, nie uzasadnia prowadzenia nowej opinii.

Z kolei świadek W. S. został przesłuchany przez Sąd Rejonowy na rozprawie w dniu 4 października 2016 r. na okoliczność w jakim stanie zdrowia była powódka w dacie 26 lutego 2016 r. w chwili podpisywania porozumienia stron co do rozwiązania umowy o pracę oraz okoliczności zawarcia tego porozumienia oraz oddalił wnioski o przesłuchanie świadka na inne okoliczności jako nieprzydatne dla sprawy. Powódka miała możliwość zadawania pytań świadkowi. Brak podstaw do ponownego przesłuchania świadka. Okoliczności na jakie miałby zeznawać ponownie tj. atmosfery i stosunków panujących u pozwanego są nieistotne z punktu widzenia rozstrzygnięcia.

Powódka nie wskazała jakie przepisy prawa procesowego oraz materialnego Sąd Rejonowy naruszył. Niemniej z treści apelacji kwestionującej przyjęte ustalenia faktyczne, ocenę materiału dowodowego, w tym zeznania świadków oraz opinię biegłego sądowego wynika, że powódka zarzuca w istocie naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. Ogólnie wskazać należy, że przepis art. 233 § 1 k.p.c. ustanawia zasadę swobodnej oceny dowodów, w myśl której sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów stosownie do własnego przekonania, w oparciu o wszechstronne rozważenie zebranego w sprawie materiału, a więc biorąc pod uwagę wszystkie dowody przeprowadzone w postępowaniu oraz wszelkie - mające znaczenie dla ich mocy i wiarygodności - okoliczności towarzyszące ich przeprowadzaniu (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2002 r., IV CKN 1218/00, niepubl., LEX nr 80266). Granice swobodnej oceny dowodów winny być wyznaczone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, w świetle których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych, a wiążąc ich moc i wiarygodność odnosi je do pozostałego materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 685/98, OSNAPiUS 2000, Nr 17, poz. 655).

W ocenie Sądu odwoławczego, Sąd Rejonowy dokonując oceny materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania w zakresie oświadczenia pracodawcy w przedmiocie wypowiedzenia powódce umowy o pracę nie dopuścił się naruszenia wskazanych reguł. Wnioski Sądu I instancji zostały logicznie powiązane z zebrany w sprawie materiałem dowodowym. Sąd ten nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów i nie popełnił błędów w logicznym rozumowaniu. Wywody apelacji stanowią jedynie polemikę z prawidłowymi ustaleniami tego Sądu, gdyż strona apelująca nie przedstawiła wniosków ani środków dowodowych mogących podważyć trafność ustaleń Sądu I instancji. Pozwany pracodawca przeciwstawia bowiem ocenie dokonanej przez Sąd pierwszej instancji swoją analizę zgromadzonego materiału dowodowego i własny pogląd na sprawę prezentując własną ocenę materiału dowodowego i własne ustalenia, z pominięciem okoliczności dla niej niewygodnych lub nie odpowiadających jej wersji zdarzeń. Tymczasem prawidłowo zrealizowanym zadaniem Sądu Rejonowego było przeprowadzenie całościowej oceny zebranego w sprawie materiału, ponieważ tylko taka mogła dać pełny obraz spornych okoliczności. Podkreślić zaś należy, że jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym wnioski to ocena nie narusza reguł wyrażonych w art. 233 § 1 k.p.c. i musi się ostać, choćby w równym stopniu na podstawie tego materiału dowodowego dawały się wysnuć wnioski odmienne (por. wyrok SA w Poznaniu z dnia 4 września 2014 r. IACA 562/14).

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy w sposób właściwy ocenił cały zgromadzony w sprawie materiał dowodowy i na jego podstawie poczynił trafne ustalenia. Opinia biegłej sądowej z zakresu psychiatrii i opinia uzupełniająca są rzetelne, wydane przez specjalistę w swojej dziedzinie, po przeprowadzonym badaniu powódki oraz na podstawie dokumentacji medycznej przedłożonej powódki oraz akt sprawy. Są one logiczne, stanowcze, jasne, odpowiadają na pytanie Sądu sformułowane w tezie dowodowej. Opinię biegłych należy oceniać pod kątem jej zgodności z zasadami logiki, poziomu wiedzy biegłych, sposobu motywowania ich stanowiska, podstaw teoretycznych opinii, a także stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków. Pogląd taki przedstawił Sąd Najwyższy w postanowieniu z 7.11.2000 r. w sprawie I CKN 1170/98 - OSNC 2001, s. 4, poz. 64 oraz w wyroku z 15.11.2000 r. w sprawie IV CKN 1383/00 - LEX nr 52 544). Mając na uwadze powyższe stwierdzić należało, że zarówno ekspertyza biegłego jak i jej uzupełnienie zostało wykonane w zgodzie z regułami sztuki opiniodawczej.

Zdaniem Sądu Okręgowego również ocena zeznań świadków: M. T., A. S. (2), W. K. jest prawidłowa. Okoliczność, że świadkowie są pracownikami pozwanego nie powoduje automatycznie, że zeznania świadków są niewiarygodne. Żaden przepis nie wyłącza możliwości dopuszczenia dowodu z zeznań pracowników pracodawcy w postępowaniu wszczętym przeciwko pracodawcy. Świadkowie przed przystąpieniem do składania zeznań zostali pouczeni o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Zeznania świadków jako logiczne, spójne, wzajemnie się uzupełniające słusznie stanowiły w pełni wiarygodny materiał dowodowy.

Odnosząc się do zarzutu braku przesłuchania strony pozwanej, wskazać należy, że nieprzesłuchanie strony może stanowić naruszenie art. 299 k.p.c. tylko wówczas, gdy mogło ono wpłynąć na wynik sprawy, rozumiany jako wyjaśnienie wszystkich istotnych i spornych okoliczności dotyczących stosunków prawnych pomiędzy stronami sporu, albo gdy dowód z przesłuchania strony był jedynym dowodem, którym dysponował sąd. W przedmiotowej sprawie taka sytuacja nie miała miejsca.

W ocenie Sądu Okręgowego zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie potwierdził, by w świetle art. 82 – 87 k.c. w zw. z art. 300 k.p. powódka podpisując porozumienie o rozwiązaniu umowy o pracę w dniu 26 lutego 2016 r. działała w warunkach jakiegokolwiek wady oświadczenia woli określonej w powyższych przepisach.

Zgodnie z art. 82 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Dotyczy to w szczególności choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego, chociażby nawet przemijającego, zaburzenia czynności psychicznych.

W świetle art. 84 §1 k.c. w razie błędu co do treści czynności prawnej można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Jeżeli jednak oświadczenie woli było złożone innej osobie, uchylenie się od jego skutków prawnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy błąd został wywołany przez tę osobę, chociażby bez jej winy, albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć; ograniczenie to nie dotyczy czynności prawnej nieodpłatnej. Można powoływać się tylko na błąd uzasadniający przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, niełożyłby oświadczenia tej treści (błąd istotny § 2).

Zgodnie z art. 86 1 k.c. jeżeli błąd wywołała druga strona podstępnie, uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu może nastąpić także wtedy, gdy błąd nie był istotny, jak również wtedy, gdy nie dotyczył treści czynności prawnej. Podstęp osoby trzeciej jest jednoznaczny z podstępem strony, jeżeli ta o podstępie wiedziała i nie zawiadomiła o nim drugiej strony albo jeżeli czynność prawna była nieodpłatna (§ 2).

Zgodnie z art. 87 k.c. kto złożył oświadczenie woli pod wpływem bezprawnej groźby drugiej strony lub osoby trzeciej, ten może uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia, jeżeli z okoliczności wynika, że mógł się obawiać, iż jemu samemu lub innej osobie grozi poważne niebezpieczeństwo osobiste lub majątkowe.

W przedmiotowej sprawie wnioski płynące z opinii biegłej sądowej z zakresu psychiatrii wykluczają możliwość przyjęcia aby stan zdrowia powódki w dacie 26 lutego 2016 r. wyłączał możliwość świadomego podejmowania przez nią decyzji.

Podnieść należy, że decyzja pracodawcy o rozwiązaniu stosunku pracy może być dla pracownika zaskoczeniem. Pracodawca nie ma jednakże żadnego obowiązku prawnego aby uprzedzić pracownika o zamiarze rozwiązania stosunku pracy przed przystąpieniem do czynności wypowiedzenia umowy o pracę czy rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia. W przedmiotowej sprawie pracodawca zgodnie z obowiązującymi u niego standardami zaproponował powódce rozwiązanie umowy o pracę za porozumieniem stron pozostawiając wybór powódce, czy stosunek pracy ma się rozwiązać na podstawie porozumienia stron czy też za wypowiedzeniem dokonany przez pracodawcę. Ze spójnych i wzajemnie uzupełniających się zeznań świadków wynika, że na spotkaniu w dniu 26 lutego 2016 r. w sposób szczegółowy wyjaśniono powódce wszelkie prawne uwarunkowania i konsekwencje złożenia przez nią oświadczenia woli o rozwiązaniu umowy o pracę za porozumieniem stron. Żadna z osób uczestniczących w spotkaniu

nie wprowadziła powódki błąd co do czynności prawnej, której stroną była powódka ani nie stosowała wobec powódki gróźb karalnych. Z relacji osób świadków, którzy byli obecni na spotkaniu z powódką w dniu 26 lutego 2016 r. wynika, że powódka czynnie brała w nim udział, rozumiała wszelkie kierowane do niej informacje, a przed złożeniem oświadczenia woli o wyrażenie zgody na rozwiązanie umowy za porozumieniem stron zapewniono jej niezbędny czas na podjęcie ostatecznej decyzji. Brak jakichkolwiek podstaw aby twierdzić, że pracodawca podstępem nakłonił ją do podpisania porozumienia o rozwiązaniu umowy o pracę.

W konsekwencji Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, że powódka nie uchyliła się od skutków prawnych swojego oświadczenia woli i stosunek pracy zakończył się w dniu 31 maja 2016 r. na mocy porozumienia stron, co skutkowało oddaleniem powództwa.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. uznając, że względy słuszności sprzeciwiają się zasądzeniu na rzecz strony pozwanej zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w całości, które uwzględniając zgłoszone roszczenia powódki w niniejszym postępowaniu (przywrócenie do pracy, wynagrodzenie za okres od czerwca 2016 r. do końca maja 2017 r., po 5110 zł za każdy miesiąc, wyrównanie trzynastej pensji w kwocie 2000 zł, ustalenie stosunku pracy z pozwaną po 31 maja 2016 r.) zgodnie z § 2 pkt. 6 w zw. z art. 9 ust. 1 pkt 1,2,3, w zw. z art. 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804) wynosiłyby w niniejszej sprawie 2175 zł. W orzecznictwie przyjmuje się zasadność stosowania przepisu art. 102 k.p.c. w sytuacji, gdy strona przegrywająca znajduje się w wyjątkowo ciężkiej sytuacji majątkowej, a wytaczając powództwo była subiektywnie przeświadczona o słuszności dochodzonego roszczenia. W ocenie Sądu Okręgowego taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie. Powódka obecnie nie pracuje, utrzymuje się z renty w wysokości (...) zł.